

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Південноукраїнський центр професійного розвитку керівників та фахівців
соціономічної сфери

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ ЯК РЕСУРСУ ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
04 квітня 2025 року**

ОДЕСА

УДК: 159.953:37.015.3:005.963

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Черненко Наталія Миколаївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітнього менеджменту та публічного управління.

Соловейчук Олена Максимівна – фахівець Південноукраїнського центру професійного розвитку керівників та фахівців соціономічної сфери.

*Рекомендова вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(протокол №14 від 24 квітня 2025 р.)*

Рецензенти:

Ольга ЗБАРСЬКА (Olga Zbarskaya) - доктор наук, експерт у галузі креативного потенціалу людини, член академії ACSW, член The Textbook & Academic Authors Association, засновник та президент компанії «OZCREDO», автор книг та підручників.

Осіпова Тетяна Юріївна - доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Університету Ушинського

Розвиток креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості: психолого-педагогічні аспекти: збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю. Одеса : Університет Ушинського, 2025. 511 с.

До збірника ввійшли матеріали всеукраїнської науково-методичної конференції з міжнародною участю, присвяченої різним психолого-педагогічним аспектам інноваційного потенціалу особистості, сучасним методам та формам організації освітнього процесу у закладах освіти різного рівня, розвитку креативного мислення під час підготовки здобувачів у закладах освіти.

Науковці висвітлюють питання щодо сучасних форм і методів розвитку креативності як ресурсу інноваційного потенціалу особистості.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

© Університет Ушинського

індивідуальні можливості студента, дозволяє йому розробляти власний план дій і керуватися ним.

Розв'язування математичних задач розширює можливості навчального процесу, підвищує загальні знання студентів і, в цілому, сприяє розвитку креативної активності студентів.

Розв'язуючи математичні задачі на практичних заняттях, кожен студент розробляє свій конкретний план дій за загальним алгоритмом:

1. Розуміння навчального матеріалу, викладеного в усній формі (репродуктивний метод, якщо навчальний матеріал задає викладач; продуктивний, якщо студент самостійно визначає наслідки необхідних знань; показує способи самостійного пошуку розв'язку математичної задачі).

2. Розуміння навчального матеріалу, поданого в письмовій формі (читання та презентація математичної роботи, опрацювання та засвоєння змісту роботи, виділення основних положень, дії для самостійного набуття нових знань, конкретизація, обґрунтування, складання наслідків, доказів, висновків тощо).

3. Засвоєння навчального матеріалу (заучування, вправи).

4. Аналіз задачі та її умов, пошук принципу вирішення проблеми, перевірка знайденого рішення.

5. Перевірка засвоєння навчального матеріалу. Контроль вважається елементом виконання плану і включає: порівняння своїх дій із зразками. оцінка відповідності дій та їх результатів заданим умовам; контрольні дії поступово переходять у самоконтроль.

Висновок. Постійний креативний настрій, жага до дослідницької діяльності, бажання творити і бачити спонукають студентів розвивати прагнення до високої культури мислення. Вони розвивають в людині активність та усвідомленість, бажання зрозуміти суть речей – це ті якості, які так необхідні сучасному спеціалісту.

МАТВІЄНКІВ Ольга Степанівна

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ (АНГЛІЙСЬКОЇ) В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Проблемі розвитку креативності студентів приділяється багато уваги в сучасній психолого-педагогічній літературі. Це зумовлено потребою суспільства в спеціалістах, здатних мислити творчо, швидко знаходити альтернативні та оригінальні шляхи вирішення проблем. Великий внесок у розвиток ідей розвитку креативності особистості зробили українські (В. Клименко, Є. Лузік, О. Потєбня, В. Роменець, Л. Шелестова) та зарубіжні (Г. Алдер, Дж. Гілфорд А. Маслоу, К. Поппер, К. Роджерс, П. Торренс) педагоги і психологи.

Проведені дослідження дозволяють стверджувати, що науковці виокремлюють шість параметрів – характеристик креативності, а саме: здатність до генерування великої кількості ідей; здатність удосконалювати об'єкт, додаючи деталі; здатність до знаходження і формулювання проблеми; оригінальність як властивість відповідати на стимули нестандартно; гнучкість як уміння продумування різноманітних ідей; уміння розв'язувати проблеми, тобто здатність до аналізу [3].

У кожній людині природою закладений певний творчий потенціал. Виявити здібності, розвинути їх якомога повніше – таке завдання повинен ставити перед собою кожний педагог. Щоб долати труднощі, знаходити інноваційні шляхи вирішення проблем, бути успішною, людина повинна активізувати свій творчий потенціал, свою креативність. Креативність як творча здібність виступає потужним фактором розвитку особистості, визначає її готовність до нестандартного мислення й поведінки. Знання іноземної мови, зокрема англійської, – це ключ до багатьох дверей у світі: престижної професії і кар'єрного зростання, освіти за кордоном, подорожей, вільного спілкування з людьми з різних країн. Нетрадиційні форми навчання, оригінальні методи, інноваційні технології на заняттях спонукають студентів до нестандартного мислення, пошуку різноманітних способів розв'язання завдань, пізнавальної активності, фантазування та розкриття творчого потенціалу.

Як зазначає Аксьонова О. В. для розвитку творчих здібностей студентів у процесі навчання існують декілька напрямів [2].

Перш за все, це використання у практиці викладання різних методик активізації навчання. Серед них проблемні лекції, творчі дискусії, використання кейс-методів і тренінгів технологій, ситуаційних і рольових вправ, ігрових методик навчання, техніки мозкового штурму і ментальні карти та інші техніки розвитку творчого мислення.

Особливістю дисципліни “Іноземна мова (англійська)” виступає той факт, що її основною метою навчання є формування комунікативних навичок студентів. Навчання спілкуванню англійською мовою сприяє створенню необхідних умов для розвитку творчої особистості. До таких умов належить наявність можливості вільного вираження своїх думок і почуттів у процесі спілкування. Саме комунікативна креативність дозволяє студентам сформувати навички спілкування, що дозволяють вільно користуватися іноземною мовою (англійською) в будь-яких видах діяльності. Комунікативна креативність необхідна в спілкуванні людей, як на повсякденному рівні, так і на професійному. До креативних здібностей можна віднести наступні: вміння вирішувати завдання, що виникають в процесі міжособистісного спілкування, участь у рольових іграх, здатність виходити з конфліктної комунікативної ситуації, застосування різних тактик поведінки для досягнення конкретно поставленої мети.

До креативних методів належать методи, які у традиційному розумінні є інтуїтивними: метод “мозкового штурму”, метод емпатії, педагогічні методи учня, що виконує роль учителя, тощо [4]. Розглянемо деякі методи, які сприяють розвитку креативної особистості студентів.

Метод “мозкового штурму” – це метод групового розв’язання творчої проблеми або метод комунікативної атаки. Основне завдання методу – збирання щонайбільшого числа ідей з результатами звільнення учасників обговорення від інерції мислення і стереотипів.

Метод придумування – це спосіб створення невідомого студентам раніш продукту за результатами їх певних розумових дій. Розповідь історій є одним із варіантів застосування даного прийому.

Метод проектної діяльності – вчить планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; використовувати багато джерел інформації; самостійно збирати і накопичувати матеріал; аналізувати, співставляти факти, аргументувати свою думку; приймати рішення; установлювати соціальні контакти (розподіляти обов’язки, взаємодіяти один з одним); створювати “кінцевий продукт” – матеріальний носій проектної діяльності (доповідь, реферат, фільм, календар, журнал, проспект, сценарій).

Викладач також може розвивати креативність студентів, організовуючи їх самостійну пізнавальну діяльність таким чином, щоб вона стимулювала студентів до подальшої дослідницької роботи, до потреби дізнатися про тему, яка розглядається більше і глибше.

Для розвитку креативності потрібне створення особливих умов. Такою умовою може виступати тренінгова робота. Слід підкреслити, що ключовими завданнями тренінгів для формування креативності є усвідомлення і подолання бар’єрів, що перешкоджають прояву творчих ресурсів у спілкуванні, формування навичок і умінь в діалогічному спілкуванні, а для педагога – формування навичок і умінь створення сприятливих умов для розвитку креативної особистості студентів. Одним із поширених методів, рекомендованих при формуванні креативності на заняттях з англійської мови, виступає ділова гра. Ділові ігри сприяють формуванню іншої точки зору на ситуацію, ведуть до її переосмислення. Основною цінністю ділових ігор є надання студентам можливості відчувати себе на місці інших людей. Рольова гра на заняттях з англійської мови допомагає найбільш ефективно засвоїти пройдений мовний матеріал, удосконалювати вже наявні мовні навички та вміння, підвищити рівень володіння англійською мовою. З іншого боку, англійська мова є засобом, корисним для розвитку творчих здібностей і творчого спілкування: діалогічного і колективного. Слід підкреслити, що при вивченні мови студентам необхідно вивчити культуру країни, мовою якої вони вчаться спілкуватися. Освітнє значення іноземної мови дуже тісно пов’язане з практичним володінням нею. *Володіння мовою збагачує студентів новими мовними засобами для вираження однієї і тієї ж думки, розвиває загально-розумові і мовні здібності студентів,*

загострює їх увагу до мовних форм вираження думки іноземною та рідною мовами. Вивчаючи мову, студенти краще розуміють свою рідну мову. Заняття мовою з метою практичного оволодіння нею не тільки формують креативні якості, але і тренують і розвивають пам'ять, волю, увагу, працьовитість. Єдність практичних, освітніх і виховних цілей дозволяє уникнути однобічності в навчанні, при якій, наприклад, освітні завдання вирішуються шляхом практичних або, навпаки, практичні без урахування загальноосвітніх та виховних завдань [1, с. 8].

Розгляд вищевикладеного приводить до висновку, що формування особистості фахівця в галузі професійної діяльності, озброєного спеціальними знаннями, вміннями і навичками відбувається в певних педагогічних умовах, спрямованих на формування креативного потенціалу студентів в процесі вивчення іноземної мови. Формування креативності студентів у ході вивчення іноземної мови нерозривно пов'язане з самим процесом вдосконалення професійної компетентності викладача, оскільки творчий підхід в навчанні розвиває професійні здібності як викладача, так і студентів, які вивчають мову.

Список використаних джерел:

1. Авганов С.С. Підготовка вчителів іноземних мов (англійської мови) для загальноосвітніх шкіл. Дисертація на СОІС. уч. ст. кандидата пед. наук. Душанбе, 2006. 159с.
2. Аксьонова О.В. Методика викладання економіки : навч. посіб. К. : КНЕУ, 1998. 280 с.
3. Павленко В.В. Креативність учителя як чинник розвитку педагогічної творчості / В.В. Павленко // Формування дидактичної компетентності педагогів дошкільної та початкової освіти : зб. наук.-метод. пр. / за заг. ред. В.Є. Литнєва, Н.Є. Колесник, Т.В. Наумчук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. С. 145–150.
4. Ткаченко Л.І. Освіта та розвиток обдарованої особистості № 9-10 (28-29) /09-10/2014. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://otr.iod.gov.ua/images/pdf/2014/9-10/8.pdf>.

MEISH Yuliia

THE IMPACT OF TEACHING MATHEMATICAL DISCIPLINES TO TECHNICAL SPECIALTY STUDENTS ON THE DEVELOPMENT OF CREATIVITY OF SKILLED PROFESSIONALS

Mathematics is one of the main factors in the development of science, technology and information technology, and its importance is increasing in the life of a modern person. Abstract mathematics, which is well known to everyone, is now being integrated with other sciences, including applied sciences, and is gaining concrete

КРАМСЬКА Зоя Михайлівна Діяльності майбутнього вчителя початкової школи	252
КРИВДА Вікторія Ігорівна Роль викладача закладу вищої освіти в розвитку креативного мислення здобувача	258
КУЧЕРЕНКО Микола Петрович Креативність у вищій медичній освіті: шлях до формування інноваційного потенціалу та професійного зростання майбутніх медиків	259
КУШНЄРЬОВА Марина Олександрівна Формування креативного мислення здобувачів освіти під час навчання іноземної мови	263
ЛЕОНОВА Вероніка Іванівна Технологія реалізації ігрової роботи з «дітьми вулиці»	265
ЛИСТОПАД Олексій Анатолійович, ЛИСТОПАД Наталя Леонідівна Педагогічний коучинг як засіб інтенсифікації розвитку креативного потенціалу здобувачів освіти	270
ЛІГОЦЬКИЙ Дмитро Ігорович Розвиток креативності як ресурс інноваційного потенціалу в спорті	275
LISONOR Alla Formation Of An Innovative Thinking Style In Future Designers Through Project-Based Learning	279
ЛІТОВЧЕНКО Ольга Василівна Креативність як ключ до успішної логопедичної корекції	281
ЛЮБИМОВА Світлана Анатоліївна Креативність у перекладі поезії	286
МАКСИМ Оксана Анатоліївна Психолого-педагогічні аспекти розвитку креативності здобувачів вищої освіти у процесі викладання іноземної мови	288
МАРДАРОВА Ірина Костянтинівна, ГУДАНИЧ Наталія Миколаївна Розвиток креативних здібностей здобувачів вищої освіти в коворкінг середовищі	291
МАРУЩАК Ярослав Сергійович Інноваційний ретроспективний підхід у викладанні історії України: від сучасності до Київської Русі	296
МАСЛЕННИКОВ Дмитро Ігорович Формування креативності студентів у процесі вивчення вищої математики	298
МАТВІЄНКІВ Ольга Степанівна Розвиток креативності студентів у процесі вивчення іноземної мови (англійської) в закладах вищої освіти	301
MEISH Yuliia The Impact Of Teaching Mathematical Disciplines To Technical Specialty Students On The Development Of Creativity Of Skilled Professionals	304
МОВЧАН Валентина Іванівна Інтерпретація творів мистецтва як засіб розвитку креативного мислення майбутніх учителів початкових класів	308
МОРГУН Олександра Олександрівна Розвиток креативності у підготовці перекладачів англійської та китайської мов: психолого-педагогічні аспекти інноваційного підходу	310